

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
СОЮЗІВ В З'ЮНЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ.

РІК XXXV.

Ч. 248.

Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 25 жовтня, 1927.

VOL. XXXV. No. 248.

Jersey City, N. J., Tuesday, October 25, 1927. THREE CENTS

ЛІТАК ГРЕЙСОНОВОЇ ЗНОВА
ВЕРТАЄТЬСЯ

ДРУГА ПРОБА КІНЧИТЬСЯ НЕВДАЧЕЮ.

ОЛД ОРЧАРД, Мейн, 22 жовтня. — Пані Грейсон пробувала нині на своїм літаку „Де Дон“ в друге летище без перерви з Америки до Данії, але знова машина показала нездатність до такого зусилля, і пані Грейсон ослала на землю недалеко від берега океану.

Літак, який будувала російський інженер Сікорський, показався за слабким, щоб удержати на висоті великий ладяний літак. Через те літак, що лаві, тим більше обнищав, а наконечник так примусив пані Грейсон ослати на землю.

Пані Грейсон заявила, що вона не думає покинути свого наміру перетнути океан та що буде пробувати ще раз може так нині.

ТРЕТА ПРОБА ПАНІ ГРЕЙСОН.

ВЕРНУЛАСЯ, ПЕРЕЛІТЧИЦІ 500 ПОНАД ОКЕАНОМ.

ОЛД ОРЧАРД, Мейн, 23 жовтня. — Пані Грейсон пробувала нині вже в третє перелітчице через Атлантичний океан у своїм літаку „Де Дон“. Сім разів знова не мала щастя, і мушкет перелітчице через те, що в літаку поспівує мотор.

Стаючи те, як вона вже була 500 миль від берега. Залого спершу думала, що мотор скоро попрацює, але як літак улетів у полосу бурі, летуні приїшли до переконання, що далі боротися зі слабкою машиною неможливо й завернули. Вони вислали сейчас радюмо прозвону до поміч, і лідичини дозвіль дороги кораблі були готові дати поміч, однак вони добилися до берега власними силами.

УРЯД ЗБИРАЄТЬСЯ ДО КАМПАГНІ ПРОТИ ПАРЧОВАННЯ
ІМІГРАНТІВ.

УРЯД КАЖЕ, ЩО ЗА ПОСЛІДНІЙ РІК ПЕРПАЧКОВАНО 170,000 ЛЮДИН.

ВАШИНГТОН, 23 жовтня. — Імміграційний уряд сильно занепадає зростом парчовання іммігрантів у Злучені Штати, яке на обрахунок урядників приймає тепер застрашувати просто розміри та доходить до 170,000 осіб за останній фінансальний рік.

Урядники перелозили на канадський границі 19,000 безправних іммігрантів і думають тепер просити конгрес о визначення більшої суми на цілі скріплення границі проти парчовання людей.

КАТАСТРОФА НА ПІДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ В НЬО ЙОРКУ.
35 ОСІБ РАНИЕНИХ, 2 ТЯЖКО.

НЬО ЙОРК, 23 жовтня. — Учора коло години 8. рано наїхав на станції підземної залізничної Семеї Евено на 207. вулиці один поїзд підземної залізничної на другий, ізлучив поперек нього. Перший від другого поїзда занурився на посалонні дві першого. Оба вози сейчас занесли, але пожежар скорі погасили. На шасте катастрофа случилася коло стації, і пасажирів могли сейчас вийти на платформу стації.

Ранених наїдею в двох возах 35 осіб, з того числа тяжко ранених було двоє. Найтяжче ранений моторовий другого поїзда, котрого зударення поїздав пришилила під залізничний румовище двох возів так, що його треба було добувати через перерізування залізничні плит асфальтовими лачками. При цьому його пощепило так, що він не міг нічого сказати, як скоїлося нещастя.

КАТОЛИКИ ПОЗИВАНЬ ДІСЦЕЗІО ЗА НАДУЖИТТЯ ФОНДІВ.
КЛІЧУТЬ ЕПІСКОПА В СУД, ХОЧА ВІН ГРОЗИТЬ
ВІКЛЯТТЯМ.

ПРОВІДЕНС, Рова Аляска, 23 жовтня. — Шість місяців тому назад група рова-аляскаських французьких католиків півзала в суд римо-католицького єпископа Вільяма Гікі, закінчуючи йому, що він ужив гроші, зложені французькими католиками не на французькі школи, як вони були зложені, але на айриські школи.

Щоби не допустити до скандалу, яким певно були б позов єпископа перед державний суд, єпископ постарався о право викласти позовники. Єпископ Гікі писав до папського секретаря кардинала Гаспарі о дозвіл викласти позовники, і архієпископ Фумасері-Бальона, папський делегат у Вашингтоні, недавно передав єпископові Гікі відповідь папського уряду, в котрій дозволяється викласти позовники.

Коли ж відповідь подано в газетях, багато людей ждало, що французькі католики зб'ються єпископського виклатця та відкачуть свій позов проти дієцезії. Тепер однак Дейдінель, провідник французьких католиків, заявляє, що ні папські дієцезії ні єпископські проклами не відстрашують їх доходи своїх прав.

Півзан зарядчик дієцезії боронилися перед судом, що цивільний суд не має права вимушувати в спір у католицькій церкві, але суд 15. жовтня заявив, що коли церковні громадяни чуються покривджими церковною владою, вони мають право відкачати до цивільних судів.

БОЯТЬСЯ ЗА ЖИТТЯ
КОРОЛЯ МІГАЯ.

БУКАРЕШТ, 21. жовтня.

У королівській палату у Синаї панує велике занепокоєння через те, що син архітектора у королівський замок занедажує на діточий парадіж, педуку, на яку вмерло кілька тисяч дітей в Румунії.

Молодого короля забрали до замку у Бран, у Трансильванії, де здоровий гірський воздух дає безпеку проти епідемії.

КАТОЛИЦЬКИЙ СВЯЩЕНИК,
ПОКИНУВШИЙ ЦЕРКВУ, ОЖЕ-
НИВСЯ І ПЕРЕШЛИВ НА
ПРОТЕСТАНТИЗМ.

МАРІАМ, Окла., Рімо-Кат.

Священик, Джеймс К. Бойленд, залюбивши у панні Л. Картер Мек. Рейнолдс, протестантку, покинув парохію й священство та перейшов на протестантизм. Описав, оженившись зі згадану панною, вписався на протестантську теологію й по котрох студіях став пастором методично-єпископальної церкви у Поксико, Мо. Числється він 32 роки й уважається незвичайно спосібним проповідником.

НІМЕЦЬКІ ПРОФЕСОРИ ПРО
ДОНБАС.

Два німецькі професори Геїзе і Гербст відвідали Донбас. Ознайомившись з його роботою і повернувшись з Донбасу, зробили доповідь на об'єднаному засіданні ради з'їзду та правління Донугілля. Професори підкреслили, що в Донбасі має велике будівництво і що через 10—15 років Донбас матиме зовсім інший вигляд. У своїх доповідях проф. Геїзе порівнював стан робіт та умови роботи в Рурському басейні й у Донбасі. Закінчуючи доповідь, проф. Геїзе підкреслює, що між Донбасом та Вестфалією є велика схожість. З цього він робить висновки, що розвиток Донбасу очевидно піде тим шляхом, яким ішов розвиток Вестфалії.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ
ПРЕСИ.

У вересні відбулася у Варшаві вистава української та білоруської преси, улажена емігрантами з табору Петлюри, при підтримці польських офіційних установ. Вистава улажена прихисцем мала дуже малий інформаційний характер, за те більшу політичну закрапку, чого доказом прихилили голоси часописів, що поважають прем'єра Пілсудського.

НОВЕ ЗНАННЯ.

Берлінер Тагеблат радить тим, що не мають праці, а вміють стенографувати та на машині писати, йти на цивільні, записувати промови бесідників над гробом умерлого, переписувати на машині і продавати ці бесіди найбільшій родині, котрою радо купити таку надгробну бесіду, що найменше в ціні одного долара. Побожувати тільки Б. Т., що й це знання може стати милопопом кількох, та що й тут може прийти до безробіття.

КОМІСІЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ
КАМ'ЯНОВУГІЛЬНОЇ ПРОМИС-
ЛОВОСТІ.

Президи Держплану розглянула питання про організацію особливої комісії для вивчення кам'яновугільної промисловості на Україні. Президи встановила, що питання про економічні й технічні умови, які визначають шляхи дальшого розвитку Донбасу, ще не вивчені достатньою мірою. Тому потрібно утворити такий науково-технічний центр, що міг би проробити питання про вивчення даних для експлуатації, розширення старих, раціоналізації добування вугілля, про транспортування вугілля до Донбасу то-що.

В зв'язку з цим визначено доцільне утворити при Держплані спеціальну комісію для вивчення кам'яновугільної промисловості на Україні. Комісію буде складено з найавторитетніших фахівців вугільного господарства, видатних економістів та техніків. Ухвалено також пригласити до участі в праці комісії представників союзного Держплану. На голову затверджено заступника уповноваженого шарком шляху Галавського.

ПЕКАРНИЙ ТРОСТ В
КАНАДІ.

Часопис „Файналіст Пост“ доносить, що тепер провадяться переговори між кількома найбільшими канадськими пекарнями в справі дальшого об'єднання. Між пекарнями компаніями, що їх бажають прилучити до тросту, є „Північні Пекарні“, „Канадські Пекарні“, „Онтерійські Пекарні“ й „Канадський Хліб“. Компанії „Канадський Хліб“ і „Північні Пекарні“ є дуже близькими суперниками за перше становище у виробництві хліба в Канаді. „Канадський Хліб“ і „Канадські Пекарні“ є контрольовані майнаською компанією „Мейл Лиф Миллінг“. Добившись об'єднання, власники пекарень зможуть підняти ціни на хліб, щоб збільшити свої зиски коштом населення.

ГЕТЬМАНЦІ РАДЯТЬ.

Недавно перебував у Львові граф Монтепрю, зять П. Скоропадського. Побути його у Львові був тримали у великій тайні. Він відбув велику конференцію з тамошніми прогаторами гетьманства, а саме: Кришчак, д-ром Кришчак, чин. Мудраком, проф. Томашівський і инш. Шофю перел самим відвідом граф Монтепрю відважився на публічний виступ, а саме на оглядення то і інституту Наукового товариства ім. Шевченка, де приймав його Кирило Студинський.

РЕСТАВРАЦІЯ БУДИНКУ
ШЕВЧЕНКА.

В Києві на Хрещатичному провулку остаточно реставровано і передано Академії Наук будинок, де проживав Тарас Шевченко. В цьому будинку збирається вштовпувати музей ім. Шевченка.

СКІЛЬКИ ЛЮДЕ ПРОПІ-
ВІАЮТЬ?

Один італійський статистик обчислює, що за гроші, які одна людина видає щодня на 2 шклянки пива, можна б на протязі року купити: 2 мішки муки, 100 фунтів цукру, 12 фунт. телятини, 10 фунт. макарон, 10 кварт фасолі, 4 шинки по 12 фунт., 10 фунт. кави, 10 фунт. розалин, 10 фунт. рижку, 100 курців мила, 3 індички по 12 фунт., 10 фунт. слив, 48 помаранчів і 10 фунт. городини. Скільки люде чу живих статистик... А сама дійсність в одній тільки Польщі за один рік (1926) вимовила, що на саму горілку витратили 66,218,740 злот. А коли дочислити до цієї суми витрати на вино, пиво та інші гарячі напої, то сума витратки на алкоголь в одній Польщі переконала б 1 мільярд злотих, себто більше половини всіх державних витратки у Польщі.

КАНАДІСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ
ДІСТАВ 10 ТИСЯЧ ДОЛАРІВ
ВІДШКОДУВАННЯ.

У липні минулого року скоївся нещасний випадок на Сієнаській залізничній між Спріс і Рішард в Саскачевані. Формей екстра-гену віз моторовим візком робітників екстра-гену на обід; він їхав дуже скоро. На перехресті візок вискочив із шин. Кількох робітників поклалися, а один з них, Осип Саганський, гізко побирав й стратив одне око. Саганський заскаржив Сієнаську компанію о винагороду за пошкодження, бо компанія не хотіла згодитися на заплату домаганого відшкодування. Коли вже справа мала піти перед суд, компанія в останній хвилі згодилася заплатити десять тисяч відшкодування та судові кошти.

ДОВІРА ДЛЯ „ТОВАРИШІВ“
КОПЕРНИКА.

В однім селі над Волгою зібрав „нашуків інструктор“, що приїхав із повітового міста, промажу, щоби виголосити й відіти про Коперника. Селяни вислухали відіти з великим зацікавленням, а на цілі на висок промови рішав прийняти, як на всіх зборах, такі резолюції: 1) Збори стверджують, що земля дійсно обертається довкола сонця, 2) „Товаришів“ Коперникові висловлюють за його діяльність повне признання та довіру, 3) Радискомому урядові висловлюють подяку... і т. д.

УКРАЇНСЬКІ ВІСКИ.

Харківська окружна комісія українців запропонувала у с.м. державним, громадським, кооперативним та торговельним організаціям і приватним особам закінчити всі друковані російською мовою вівиски на українській. Зміну треба закінчити протягом 10 днів, при чому український текст вівиски треба надіслати на перевірку до центральної державних курсів українзації. Окривком запропонувано міліції розстежити за своєчасним виконанням цієї постанови.

ПЕТЛЮРА ПРИЯТЕЛЕМ ЖИДІВ

• СВИДОК ДОЩЕКО СВИДЧИТЬ В КОРИСТЬ ПЕТЛЮРИ
І ПЕРЕКЛАДАЄ ДОКАЗИ НА СЕ.

ПАРИЖ, 22 жовтня. — Дальшим свідком, що зізнався на розправі проти убиваних С. Петлюри, Шеварбарда, був Олександр Доценко. Свідок зізнав, що Петлюра був дійсним приятелем Жидів, перекладаючи на не урядові документи. Се-відання свідка подражники дуже Шеварбарда й він сподівався заперечити потриванням голови, що Петлюра був по приятельськи настроєний до Жидів, а описав закричав: Так, так, він масакрував їх!

По зізнанню Доценки промовляв прокуратор Рінолд, який сказав: „Шварбард міг убити Петлюру у Варшаві, однак він був свідком цього, що польський суд є дуже строгий, тому не хотів наражати там свого життя. У Парижі зробив він се, бо сподівався улягнення“.

Описав оден з судів запитав Шеварбарда, чи він убив Петлюру у Варшаві, що у погромі потерпіли члени його родини, чи з причини, що потерпіла у них його раса, себто Жидів. Шеварбарда відповів, що в часі погрому убито членів його родини. Описав оборонче Шеварбарда Торе переняті листу убитих, у яких вичислено 3 убитих Шеварбарда, а також 12 других кривих обжалювання. На питання суду, чому він (Шварбарда) не убив С. Петлюру скорше, відповів обжалювання, що на Україні не міг дістатися близько Петлюри, бо його там дуже стерегли, як голову держави. У Парижі здрив не міг ні його, через довший час пафти, а коли наїшов, мусів переконати, чи се дійсний Петлюра.

Описав здрив убиваних Петлюри, що він убив його, щоби — помститися за замордованих своїх, а також, щоби бути мститником за погроми своїх земляків — українських Жидів.

КОНЕЦЬ СТРАЙКУ У НІМЕЦЬКИХ КОПАЛНЯХ ВУГІЛЛЯ.

МІНІСТЕР ПРАЦІ ВІДКАВ РОЗПОРЯДОК, СИЛЮ ЯКОГО
ВИРІШУВАЮТЬ СУДУ Є ОБОВ'ЯЗУЮЧИМ.

БЕРЛІН, 22 жовтня. — Олютижений страйк у німецьких копальнях літнього вугля покінчився. У повелісню 24 жовтня, ухв 80 тисяч страйкувальних аугельських шахтарів, вертають до роботи. Арбітражний суд, який, щоб узгодити шахтарів півнісний платню о 11½ центів, 381 делегатів май-терських члени згодилися на се платити й півнісний розплати у повелісню наповню роботу. Власність копалин були, проти рішень арбітражного суду, 3 делегатів копалинських робітників лише 36 комуністів були проти закінчення страйку.

Міністер праці, Браун, доповідав про прийняті делегатами рішення арбітражного суду, надав розв'язок, силою якого постанови арбітражного суду є обов'язковими для обох сторін.

ОПОЗИЦІЯ В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ СТОГОВОЛОЮ ГІДРО.
ГОЛОВНА ПОЛІТИЧНА УПРАВА БЕЗСИЛНА У БОРБІ
З НЕЮ.

МОСКВА, 22 жовтня. — Опозиція у комуністичній партії перенесла свій осідок до Харкова, а також до Ленінграду й ввела свою пропанганду головною серцею червоної армії й флоту.

У однім зі звітів Г. П. У., себто данішої „чеки“, доводиться, що боротьба з опозицією попросту неможлива, бо вона доказалася „дійсною нерозривною гідрою“.

Арешти і висилки у віддалених місцях члени опозиції не мають ніяких добрих наслідків, бо на місце одного арештованого або висланого на протиння опозиціоніста, появляється десять нових.

Так приміром, коли приятеля Троцького, Григор'єва, ан-клучено з комуністичної партії, Троцький заступає його счас своїм вірним приятелем Ардаком.

Опозиція громадить свої сили для рішучої боротьби у дні 1. грудня на з'їзді комуністичної партії.

ВІДЕНЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ПЕРЕНЕСЕННЯ СЕКРЕТАРІАТУ
ЛІГИ НАЦІЙ ДО ВІДНІ.КАЖУТЬ, ЩО ПЕРЕНЕСЕННЯ ОСІДКУ ЛІГИ НАЦІЙ
ПЕРЕШКОДИТЬ ПРИЛУЧЕННЮ АВСТРІА ДО НІМЕЦЬКИХ.

ВІДЕНЬ, 23 жовтня. — У Відні зорганізовано комітет, який має заявити відіповно відомі перенесення секретаріату Лиги Націй у Женеву до Відня.

Завданням комітету буде ствердити, щоби повністю вплинуло на своїх делегатів до Лиги Націй платити сеп, наві піа диксую на слідуючому засіданні Лиги Націй.

Організатори вісбрани, яке мають ведати доух членів, призначено для міністерства війни, як відповідний бувають на осідку Лиги Націй.

Згаданий комітет висуває як політичний аргумент на оп-перти своєї пропозиції обстану, що коли Відень буде осідком секретаріату Лиги Націй, усі ладні прихисники Австрії, Німеччини раз на засіданні упадуть. Станеться се тому, що осідок Лиги Націй не може знаходитися у так моголі, як Відень.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЦЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

